

Юрій Красильник,
кандидат педагогічних наук, доцент
Київський національний університет
будівництва і архітектури
ORCID ID 0000-0003-0358-0066
DOI: 10.33099/2617-1775/2020-01/181-190

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕРСОНОДИДАКТИКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Досліджено та обґрунтовано концептуальні основи персонодидактики як системи науково-практичного і психолого-педагогічного супроводження професійного та особистісного розвитку студента. Розкрито сутність особистісного підходу як ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освітній практиці, реалізація якого передбачає створення дієвих умов для самореалізації суб'єктів освітнього процесу, побудови персоналізованого навчання задля вирішення студентами навчальних, навчально-методичних та навчально-наукових завдань. Доведена необхідність та можливість персонодидактики, в сукупності своїх методологічних засад, теоретико-методичних підходів, щодо створення дієвого механізму реалізації гуманістичної парадигми персоналізованого освітнього процесу.

***Ключові слова:** особистісно орієнтоване навчання; особистісний підхід; персону; персонодидактика вищої школи; індивідуалізація; диференціація та персоналізація навчання.*

Постановка проблеми. Нагальною потребою сучасного суспільства, в якому інтелект, знання людини, її науковий, освітній та культурний рівень виступають стратегічним ресурсом сталого розвитку, є інноваційний розвиток освіти. Тому одним із провідних напрямів реформи вищої школи має стати, на нашу думку, концентрована увага на неповторності й унікальності кожного студента та необхідності створення дієвої системи науково-практичного і психолого-педагогічного супроводження його професійного та особистісного розвитку. Саме такий підхід спонукає до обґрунтування теоретичних і методичних основ персонодидактики як складової педагогіки вищої школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Філософсько-концептуальні основи особистісно орієнтованої освіти розкрито у дослідженнях В. Андрущенка, Л. Губерського, І. Зязюна, С. Клепка, В. Кременя та ін. Психологи продовжують збагачувати новим змістом такі поняття як «цінність», «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість», «особа», «об'єкт», «суб'єкт», «персону», «персоналізм», «персоніфікація», «персонологія» (Г. Балл, І. Бех, М. Боришевський, Г. Костюк, О. Леонт'єв, А. Маслоу, Г. Олпорт, В. Петровський, В. Рибалка, О. Старовойтенко та ін.) Модерним змістом наповнено психолого-педагогічну теорію розвитку особистості у процесі діяльності, в т.ч. освітньої діяльності, особистісно орієнтованого навчання, його індивідуалізації, диференціації та персоналізації: Ш. Амонашвілі, В. Бондар, Л. Виготський, Е. Еріксон, Н. Дем'яненко, О. Пехота, О. Романовський, С. Рубінштейн, О. Савченко, Л. Сущенко, А. Хуторський, І. Якиманська, С. Яценко та ін. Наукові розробки визначають тенденції та особливості персоналізованого навчання і виховання. Науковці

наголошують на тому, що в особистісно орієнтованому освітньому процесі трансформується місія його суб'єктів: студент з об'єкта стає суб'єктом діяльності; викладач, в свою чергу, розширює співучасть у проектуванні й розвитку активної особистості майбутнього фахівця (професіонала) як андролог, гуманіст, порадник, консультант, дослідник, коуч, наставник, психотерапевт, фасилітатор, модератор, тьютор. Незважаючи на значну кількість психолого-педагогічних досліджень проблема саме персонідидактики вищої школи все ж є недостатньо дослідженою у теоретичному та методичному аспектах.

Тому **мета статі** полягає в обґрунтуванні концептуальних основ персонідидактики як ресурсу забезпечення якості вищої освіти.

Методи дослідження. У статті використано комплекс методів теоретичного та емпіричного дослідження (аналіз, порівняння, синтез, систематизація, класифікація та узагальнення теоретичних даних, представлених у педагогічній, психологічній та методичній літературі, вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду, виявлення сучасного стану досліджуваної проблеми та можливостей її вирішення).

Виклад основного матеріалу. Сьогодні головними завданням освітньої політики є забезпечення якості освіти на основі фундаментальності, системного, синергетичного, діяльнісного, технологічного, культурологічного, аксіологічного, студентоцентрованого, компетентнісного та інших підходів, відповідності перспективним потребам особистості, суспільства і держави, а також усунення суперечностей між: суспільною потребою у підготовці професіоналів (фахівців) з високим рівнем розвитку професійної компетентності й громадянської позиції та якістю організації освітнього процесу; сучасними вимогами до здійснення освітнього процесу та недостатнім рівнем розробки інструментарію його забезпечення; наявним зарубіжним досвідом налагодження освітньої співпраці, організації навчання студентів та недостатнім його вивченням й адаптацією в освітньому просторі. Ці завдання першочергово детермінують необхідність переорієнтації освітнього процесу з позиції традиційно-знаннєвої моделі навчання на особистісно орієнтовану. В основі сучасних уявлень про означену модель лежить особистісний підхід, ідеї якого отримали розвиток у працях І. Беха, О. Бондаревської, В. Лутая, В. Серикова, А. Фурмана, І. Якиманської та ін. Узагальнення педагогічного досвіду та вивчення науково-методичних праць дає нам можливість наділити особистісний підхід такими ознаками як ефективна суб'єкт-суб'єктна взаємодія в освітній системі, дієві управлінські та психолого-педагогічні умови для самореалізації суб'єктів освітнього процесу, забезпечення стимулів та мотивів для успішної освітньої діяльності, побудова особистісно орієнтованого змісту навчання та організація співпраці здобувачів вищої освіти щодо вирішення навчальних, навчально-методичних та навчально-наукових завдань (кейсів), забезпечення умов для оцінювання (самооцінювання) результатів освітньої діяльності, її саморегуляції та самокорекції, наділення суб'єктів освітнього процесу новітніми функціями в реалізації освітніх завдань. Особливе значення у здійсненні особистісного підходу набуває особистісно орієнтоване навчання,

що має давню історію й кілька інших назв, за кожною з яких постає певний погляд на навчання й виховання, а саме – гуманістична педагогіка, неопрагматизм, екзистенціалізм, педоцентризм, вільне виховання, педагогіка співробітництва [7, с. 43].

Результати вирішення практичних проблем щодо впровадження технологій особистісно орієнтованого навчання, які відображені у дослідженнях Є. Бондаревської, І. Зязюна, В. Ільїна, Н. Миропольської, В. Серікова, І. Якиманської, І. Бега, С. Максименка, дозволили запропонувати власне трактування поняття особистісно орієнтованого навчання як освітнього процесу, який ґрунтується на суб'єкт-суб'єктних стосунках між викладачем та студентом та поєднує нормативно задану та індивідуально зумовлену навчальну діяльність майбутнього професіонала (фахівця) з метою формування (розвитку) у нього високого рівня творчості, професійних здібностей, володіння механізмами самопізнання, саморегуляції та самовдосконалення за умови диференціації змісту навчання, створення відповідних технологій, які реалізуються в системі формального, неформального та інформального навчання, зорієнтованих на збагачення індивідуального досвіду: когнітивного (знання), операційного (способи виконання дій), аксіологічного (установки, цінності).

Особистісно орієнтована освіта включає такі необхідні підходи: різнорівневий, індивідуальний, диференційний, суб'єктно-особистісний. Для забезпечення особистісно орієнтованого підходу навчання студентів використовуються перевірені досвідом педагогічні технології: самостійного розвивального навчання, педагогіка співробітництва («проникаюча» технологія), гуманітарно-особистісна технологія, ігрові технології, технології розвивального навчання, проблемне навчання, технологія індивідуального навчання, технології диференціації, колективне навчання. Методи і засоби навчання обираються таким чином, щоб кожний студент мав змогу проявити себе і свою неповторність, свої здібності [7, с. 48].

Результати сучасних досліджень тільки посилюють заклик до «нової педагогіки», яка б мобільно реагувала на соціокультурні зміни, а також надавала студентам роль активних учасників освітньої діяльності з урахуванням індивідуальних можливостей і потреб [12; 14; 16]. Необхідність таких освітніх рішень посилюється у контексті інформатизації, яка є інтерсуб'єктивним простором взаємодії, в якому відбувається перетворення інформації у знання. Так, проєкт «Персоналізація», вказаний у матеріалах дослідження німецьких вчених «Сценарії електронного навчання у вищій школі», є одним із сценаріїв електронного навчання [13]. Такому ж сценарію відповідає «Програмне забезпечення навчального курсу, розрахованого на індивідуальну швидкість навчання» компанії Ambient Insight, яка займається вивченням ринків продуктів і послуг електронної освіти [11, с. 5]. Автори дослідження, проведеного американським консорціумом нових медіа (New Media Consortium), також відносять персоналізацію до актуальних проблем вищої освіти [15, с. 28]. Зростаючу популярність персоналізації у суб'єктів

освітнього процесу можна пояснити, з одного боку, відображенням природного прагнення людини до задоволення особистих запитів на основі індивідуального підходу, а з іншого обумовленим технологічними досягненнями зростанням потреби в оволодінні новими компетентностями.

Означене поняття персоналізованого навчання прийшло в науку з початку 1960-х років. Д. Баклі визначив поняття «персоналізація для студента», в якій викладач створює умови для навчання, а також поняття «персоналізація студента», в якій студент розвиває навички для того, щоб адаптувати своє власне навчання [17]. Відповідно до National Educational Technology Plan, розробленим Міністерством освіти США, персоналізоване навчання означає орієнтацію на інтерес і досвід тих, хто навчається, регулювання темпу (індивідуалізація) та підходу (диференціація) [18]. Зокрема, А. Фурман [9] під диференціацією розуміє таку систему навчання, за якої кожен, хто навчається, одержує можливість приділяти увагу переважно тим напрямам, які найбільшою мірою відповідають його схильностям. Розробниця концепції особистісно-орієнтованої освіти І. Якиманська акцентує увагу викладачів на цілеспрямованому контролі суб'єктного досвіду того, хто навчається: пізнавального, комунікативного або творчого та рекомендує здійснювати диференцію не учнів («зовнішня» диференціація), а навчального матеріалу, організувати умови для самореалізації відповідно до властивих учневі пізнавальних потреб та індивідуального розвитку («внутрішня» диференціація) [10]. Я. Крупський [3] визначає індивідуалізацію навчання як принцип урахування індивідуальних особливостей окремих студентів в інтересах розвитку їхніх нахилів та здібностей, а також педагогічну технологію навчання, що забезпечує реалізацію принципу індивідуалізації.

На нашу думку, поняття персоналізації в теорії ширше, ніж поняття індивідуалізації та диференціації, так як позначає право студента щодо самостійного вибору у навчанні, а індивідуалізацію та диференціацію можна віднести до стратегії, яка спрямована на формування у студентів визначених компетентностей відповідно до цілей навчання, регулювання темпу просування кожного студента у навчанні, визначення викладачем змісту навчання відповідно до здатностей студента.

Отже, щоб стати персоналізованим навчання мусить враховувати характер пізнавальних, емоційно-вольових процесів психіки студента, адже кожна людина є носієм тільки йому властивих вроджених здібностей. У свою чергу здібності поділяються на загальні і спеціальні, серед яких є домінуючі, які визначають пріоритетний вид професійної діяльності людини. Так, В. Беспалько визначає здібності особистості через її властивості, які згруповано в основні блоки: соціальний, екзистенційний (досвід), психологічний, генетичний (біологічний). Здібності з блоку соціальних і екзистенційних властивостей формуються у результаті організованого навчання та спілкування. Психічні і генетичні (біологічні) властивості особистості значною мірою визначають процеси набуття і перетворення соціальних і екзистенційних властивостей особистості. Крім того, зауважує автор, серед вроджених спеціальних здібностей виявляються домінантні здібності, які визначають

подальшу професійну траєкторію діяльності людини [1]. Тому, на нашу думку, персоналізоване навчання необхідно будувати саме з урахуванням вроджених домінантних спеціальних здібностей людини, що відповідає природі самої людини.

В. Грачов [2] вважає, що саме з посиленням на початку ХІХ ст. гуманістичної течії у філософії персонологічна спрямованість вищої освіти набуває своїх характерних рис: ствердження громадянських свобод і прав, ідеї саморозвитку та самореалізації, збагачення творчого досвіду, існування розвиненого науково-культурного простору (високий рівень розвитку наук, мистецтв, технологій, професій, традицій соціально-гуманітарної думки тощо). На нашу думку, тільки цілеспрямована увага до неповторності та унікальності особистості кожного студента детермінує необхідність створення відповідної системи науково-методичного супроводу його професійно-особистісного розвитку. Зокрема, Б. Тахохов вважає, що гуманістична парадигма освіти актуалізує звернення до персонодидактики як одного з провідних напрямів у педагогіці вищої школи [8]. Ми погоджуємося з твердженням автора, що поняття персонодидактики, за своєю сутністю і змістом, визначає теоретичні та методичні аспекти реалізації процесу персоналізації навчання. Проте дане поняття набуває повноти своєї визначеності, якщо його змістове наповнення доповнити твердженням про праксеологічну функцію персонодидактики, а саме – доцільну практику щодо розробки персональних освітніх програм з урахуванням індивідуальної мотивації студента, його особистісних і когнітивних особливостей, професійних цілей і життєвих сенсів, пов'язаних із запитом стейкхолдерів на підготовку професіоналів (фахівців), здатних до активної творчої діяльності на основі сформованих компетентностей. На нашу думку, з огляду на сучасний етап розвитку інклюзивного та андрагогічного процесів у вищій освіті, одним із основних завдань персонодидактики повинна стати також розробка механізмів, які б забезпечили системні та змістовні освітні зміни, а також високий рівень суб'єктності кожного студента.

Логічним є те, що термінологічною основою персонодидактики є поняття «персона», зокрема, у тлумачному словнику сучасної мови – це особа, людина як окрема особистість [5]. Персона (від лат. *persona*) – особистість у тому вигляді, в якому вона представлена іншим, на протизагу автентичному «Я». Термін, введений у вжиток Карлом Юнгом, походить від назви маски, що використовувалася етруськими мімами. Згідно з Юнгом, персона дає можливість індивіду взаємодіяти з навколишнім світом, відображаючи ту роль, яку людина відіграє у ньому. Це шлях досягнення компромісу між внутрішньою психічною структурою особистості і суспільством. Тобто, персона дає можливість індивіду пристосовуватися до вимог його оточення [6]. Ми погоджуємося з твердженням В. Нестеренко та В. Бобошко [4], у контексті означення поняття «персона», що у змісті персоналізації освіти, особистість – це конкретна людина (студент), яка має свою життєву історію, інтегрована у певне культурне середовище, має властивості суб'єктності та індивідуальної самотності, самореалізується у вільно обраних видах життєдіяльності і

перебуває в процесі саморозвитку, пошуку смислів і власної індивідуальності. Отже, персоналізація особистості студента є і умовою, і результатом його розвитку, який немислимий без персоналізовано спрямованого освітнього процесу вищої школи та виступає предметом персонодидактики.

Тому сутністю персонодидактики вищої школи, як теорії і практики персоналізованого навчання, полягає у синтезі персоналізованого теоретико-методичного комплексу формального, неформального та інформального навчання, побудови цілеспрямованого двостороннього персоналізованого освітнього процесу організації та стимулювання персонодидактом навчально-пізнавальної діяльності студента та персоноконтактів суб'єктів освітньої взаємодії щодо оволодіння студентом знаннями, вміннями, навичками, розвитку здібностей, професійної компетентності, емоційно-ціннісного і творчого ставлення до дійсності за допомогою персонорієнтованих освітніх технологій.

Конструкцію персонодидактики вищої школи можна подати через структурні компоненти: персоніфіковане фізичне оточення – аудиторія, його дизайн, розмір і просторова структура, умови для розміщення учасників освітнього процесу тощо; персонал закладу вищої освіти (підбір студентського контингенту, комплектування академічних груп, вплив на соціальну поведінку, успішність, якість підготовки викладачів тощо); персональні освітні програми – інноваційний характер змісту навчання, освітніх технологій, персоналізований характер методів навчання, форм навчальної діяльності та контролю.

Висновки. Отже, важливим елементом персонодидактики вищої школи є спрямування студентів до індивідуального осягнення змісту освітньої програми, уміння працювати з джерелами інформації, критичного її осмислення, створення механізмів розвитку індивідуальної неповторності особистості кожного студента, обґрунтування персоналізованого психолого-педагогічного супроводу освітньої траєкторії студента, формування та розвиток мотивації студента до навчання, його готовності щодо досягнення цілей власної навчально-пізнавальної діяльності, здатностей до науково-пошукової та дослідницької діяльності, надання студентам можливості щодо персоналізованого вибору освітніх програм, навчальних дисциплін, інформаційних ресурсів, засобів навчання, форм звітності і самоконтролю, розширення можливостей освітньої мобільності студентів в контексті формального, неформального та інформального навчання, сприяння переростанню процесу навчання в персональний контакт «викладач-студент». Таким чином, персонодидактика в сукупності своїх методологічних засад, теоретико-методичних підходів може стати дієвим механізмом реалізації гуманістичної парадигми через усвідомлення суб'єктами персоналізованого освітнього процесу його концептуальних основ як умови набуття здобувачами вищої освіти життєво необхідних та професійно важливих компетентностей, функціонування у закладі вищої освіти персоніфікованого освітнього середовища, побудованого на суб'єкт-суб'єктних стосунках з метою успішного просування студента персональною освітньою траєкторією.

Напрями подальших досліджень в означеній сфері пов'язані з розробкою теоретичних та методичних засад персонодидактики, практикоорієнтованого змісту персоналізованого навчання тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беспалько В. П. Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия). – Москва: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2002. – 352 с.
2. Грачёв В. В. Теоретические основы персонализации образовательного процесса в высшей школе: автореф. дис. на соискание уч. степени доктора пед. наук: спец. 13.00.01 – «Общая педагогика, история педагогики и образования» / В. В. Грачёв. – Москва, 2007. – 39 с.
3. Крупський Я. В. Тлумачний словник з інформаційно-педагогічних технологій: словник / Я. В. Крупський, В. М. Михалевич. – Вінниця: ВНТУ, 2010. – 72 с.
4. Нестеренко В. В., Бобошко В. В. Персоналізація навчальної діяльності студентів // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – 2016. – № 1 (108). – С. 55–61.
5. Персона / Великий тлумачний словник сучасної мови. – URL: <https://slovnyk.me/dict/vts/персона>.
6. Персона / Национальная философская энциклопедия. – URL: <https://terme.ru/termin/persona.html>.
7. Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012 – 436 с.
8. Тахохов Б. А. Персонодидактика в современной высшей школе // Современные проблемы науки и образования. – 2014. – №6. – URL: <http://www.science-education.ru/120-16246> (дата обращения 25.03.2020).
9. Фурман А. Системна диференціація навчання: концепція, теорія, технологія / А. Фурман // Освіта і управління. – 1997. – Том 1. – кн. 2. – С. 37–67.
10. Якиманская И. С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе. / К. С. Якиманская. – Москва: Сентябрь, 1996. – 96 с.
11. Ambient Insight's 2016 Learning Technology Research Taxonomy, Research Methodology, Product Definitions, and Licensing Model. Updated: January 2016. – URL: http://www.ambientinsight.com/Resources/Documents/Ambient_Insight_Learning_Technology_Taxonomy.pdf.
12. Chatti M. A. Personalization in Technology Enhanced Learning: A Social Software Perspective: dissertation / M. A. Chatti. – AahenaUnivercity. – 2010. – 399 p.
13. Digitale Lernszenarien im Hochschulbereich. Vorgelegt von HIS-Institut für Hochschulentwicklung (HIS-HE). Dr. Klaus Wannemacher. Unter Mitwirkung von Imke Jungermann, Julia Scholz, Hacer Tercanli und Dr. Anna von Villiez. Arbeitspapier Nr. 15 / Januar 2016. – 114 p.
14. Fiedler Sebastian Personal learning environments: concept or technology? [Electronic resource] / Fiedler Sebastian, Väljataga Terje // International Journal of Virtual and Personal Learning Environments. – 2011. – 2 (4): 1–11. – URL: https://www.researchgate.net/publication/220066333_Personal_Learning_Environments_Concept_or_Technology.
15. Johnson L., Adams Becker S., Cummins M., Estrada V., Freeman A. and Hall C. (2016). NMC Horizon Report: 2016 Higher Education Edition. Austin, Texas: The New Media Consortium.
16. Park Y. Blogging for Informal Learning: Analyzing Bloggers' Perceptions Using Learning Perspective [Electronic resource] / Y. Park, G. MiHeo, R. Lee. – URL: http://www.ifets.info/journals/14_2/13.pdf.

17. Personal Learning Environments: Challenging the dominant design of educational systems [Electronic resource] / S. Wilson etc. – URL: http://dspace.ou.nl/bitstream/1820/727/1/sw_ectel.pdf.

18. 7 Things You Should Know About Personal Learning Environments [Electronic resource] // EDUCAUSE Learning Initiative. – 2009. – Retrieved Apr 14, 2016. – URL: <https://library.educause.edu/resources/2016/2/7-things-you-should-know-about-the-2016-key-issues-in-teaching-and-learning>.

REFERENCES

1. Bepalko V. P. Obrazovanye y obuchenye s uchastyem kompiuterov (pedahohyka treteho tisiacheletyia). – Moskva: Yzdatelstvo Moskovskoho psykholoho-sotsyalnoho ynstytuta; Voronezh: Yzdatelstvo NPO «MODЭK», 2002. – 352 s.

2. Hrachëv V. V. Teoretycheskye osnovi personalyzatsyy obrazovatelnoho protsessa v visshei shkole: avtoref. dys. na soyskanye uch. stepeny doktora ped. nauk: spets. 13.00.01 – «Obshchaia pedahohyka, ystoriya pedahohyky y obrazovanyia» / V. V. Hrachëv. – Moskva, 2007. – 39 s.

3. Krupskiy Ya. V. Tlumachnyi slovnyk z informatsiino-pedahohichnykh tekhnolohii: slovnyk / Ya. V. Krupskiy, V. M. Mykhalevych. – Vinnytsia: VNTU, 2010. – 72 s.

4. Nesterenko V. V., Boboshko V. V. Personalizatsiia navchalnoi diialnosti studentiv // Naukovyi visnyk Pivdenoukrajinskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni K. D. Ushynskoho. – 2016. – № 1 (108). – S. 55–61.

5. Persona / Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi movy. – URL: <https://slovnik.me/dict/vts/persona>.

6. Persona / Natsyonalnaia fylosofskaia entsyklopedyia. – URL: <https://terme.ru/termin/persona.html>.

7. Profesiina pedahohichna osvita: osobystisno oriientovanyi pidkhid: monohrafiia / za red. O. A. Dubaseniuk. – Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2012 – 436 s.

8. Takhokhov B. A. Personodydaktyka v sovremennoi visshei shkole // Sovremennye problemy nauky y obrazovanyia. – 2014. – № 6. – URL: <http://www.science-education.ru/120-16246> (data obrashchenyia 25.03.2020).

9. Furman A. Systemna dyferentsiatsiia navchannia: kontseptsii, teoriia, tekhnolohiia / A. Furman // Osvita i upravlinnia. – 1997. – Tom 1. – kn. 2. – S. 37–67.

10. Yakymanskaia I. S. Lychnostno-oryentyrovannoe obuchenye v sovremennoi shkole. / K. S. Yakymanskaia. – Moskva: Sentiabr, 1996. – 96 s.

11. Ambient Insight's 2016 Learning Technology Research Taxonomy, Research Methodology, Product Definitions, and Licensing Model. Updated: January 2016. – URL: http://www.ambientinsight.com/Resources/Documents/Ambient_Insight_Learning_Technology_Taxonomy.pdf.

12. Chatti M. A. Personalization in Technology Enhanced Learning: A Social Software Perspective: dissertation / M. A. Chatti. – AahenaUnivercity. – 2010. – 399 p.

13. Digitale Lernszenarien im Hochschulbereich. Vorgelegt von HIS-Institut für Hochschulentwicklung (HIS-HE). Dr. Klaus Wannemacher. Unter Mitwirkung von Imke Jungermann, Julia Scholz, Hacer Tercanli und Dr. Anna von Villiez. Arbeitspapier Nr. 15 / Januar 2016. – 114 p.

14. Fiedler Sebastian Personal learning environments: concept or technology? [Electronic resource] / Fiedler Sebastian, Våljataga Terje // International Journal of Virtual and Personal Learning Environments. – 2011. – 2 (4): 1–11. – URL: https://www.researchgate.net/publication/220066333_Personal_Learning_Environments_Concept_or_Technology.

15. Johnson L., Adams Becker S., Cummins M., Estrada V., Freeman A. and Hall C. (2016). NMC Horizon Report: 2016 Higher Education Edition. Austin, Texas: The New Media Consortium.

16. Park Y. Blogging for Informal Learning: Analyzing Bloggers' Perceptions Using Learning Perspective [Electronic resource] / Y. Park, G. MiHeo, R. Lee. – URL: http://www.ifets.info/journals/14_2/13.pdf.

17. Personal Learning Environments: Challenging the dominant design of educational systems [Electronic resource] / S. Wilson etc. – URL: http://dspace.ou.nl/bitstream/1820/727/1/sw_ectel.pdf.

18. 7 Things You Should Know About Personal Learning Environments [Electronic resource] // EDUCAUSE Learning Initiative. – 2009. – Retrieved Apr 14, 2016. – URL: <https://library.educause.edu/resources/2016/2/7-things-you-should-know-about-the-2016-key-issues-in-teaching-and-learning>.

РЕЗЮМЕ

Юрий Красильник,

кандидат педагогических наук, доцент
Киевский Национальный университет
строительства и архитектуры

Концептуальные основы персондидактики высшей школы

Исследованы и обоснованы концептуальные основы персондидактики как системы научно-практического и психолого-педагогического сопровождения профессионального и личностного развития студента. Раскрыта сущность личностного подхода как эффективного субъект-субъектного взаимодействия в образовательной практике, реализация которого предусматривает создание действенных условий для самореализации субъектов образовательного процесса, построения персонализированного обучения для решения студентами учебных, учебно-методических и учебно-научных задач. Доказана необходимость и возможность персондидактики, в совокупности своих методологических основ, теоретико-методических подходов, для создания действенного механизма реализации гуманистической парадигмы персонализированного образовательного процесса.

Ключевые слова: *личностно ориентированное обучение; личностный подход; персондидактика высшей школы; индивидуализация; дифференциация и персонализация обучения.*

SUMMARY

Yuri Krasylnyk,

PhD (Pedagogical sciences),
associate professor, Kyiv National
University of Construction and Architecture

Conceptual basis of personodidactics higher school

Introduction. *An urgent need of a modern society in which intelligence, human knowledge, its scientific, educational and cultural levels are a strategic resource for sustainable development is the innovative development of education. It is this approach that leads to the substantiation of theoretical and methodological foundations of personodidactics as a component of higher education pedagogy.*

Purpose. *The purpose of gender is to substantiate the conceptual foundations of persona as a resource for quality assurance in higher education.*

Methods. *The article uses a set of methods of theoretical and empirical research (analysis, comparison, synthesis, systematization, classification and synthesis of theoretical data presented in pedagogical, psychological and methodological literature, study and generalization of advanced pedagogical experience, identification of the present state of the problem of the research state).*

Results. *As a result of the conducted research it is established that the essence of higher education persona, as a theory and practice of personalized learning, lies in the synthesis of personalized theoretical and methodological complex of formal, informal and informal learning, building a purposeful two-sided personalized educational process of student organization and stimulation personal contacts.*

Originality. *The scientific novelty of the research results is that the constructive personodidactics of the higher school is presented through structural components: personified physical environment, the staff of the higher education institution, personal educational programs. The practical significance of the results of the study is that personodidactics in the totality of their methodological foundations, theoretical and methodological approaches can become an effective mechanism of realization of the humanistic paradigm.*

Conclusion. *Personalization of the student's personality is the result of his development, which is unthinkable without the personalized educational process of higher education, that is, personalized didactics. Areas of further research are related to the development of theoretical and methodological foundations of personalized didactics, practically oriented content of personalized learning etc.*

Key words: *personality-oriented learning; personal approach; person; higher education personalization; individualization; differentiation and personalization of learning.*